

TMMOB Deprem Bölgesinde

Aralarında uzmanlar, akademisyenler ve oda başkanlarının da yer aldığı TMMOB heyeti Van halkıyla dayanışmak ve incelemelerde bulunmak üzere 25 Ekim Salı günü deprem bölgesine gitti. Heyet yaptığı incelemelerin ardından tespitlerini 26 Ekim 2011 tarihinde düzenlediği basın toplantısıyla açıkladı.

TMMOB heyeti adına Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, **“Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği olarak deprem nedeniyle ciddi kayıplar vermiş halkımızla dayanışmak için buradayız. Daha fazla mağduriyet yaşanmaması için üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmek; ama aynı zamanda bilimin gözüyle gerçeğe ışık tutmak, yeni acılar yaşanmaması ve yaşananlardan ders çıkarılmasını istediğimiz için buradayız”** diye konuşmasına başladı.

Mehmet Soğancı, TMMOB'nin yılmadan gerçekleri ifade ettiğini, **TMMOB'nin uyarıları siyasal iktidarlarca dinlenmiş olsa bugün Van'dan sesleniyor olmaları** söyledi.

Bugünün dünyasında akıl ve bilimin depremin doğasını çözdüğünün altını çizen Soğancı, özellikle yapısal tedbirlerle, can ve mal kayıpları azaltılıp, bir doğa olayı olan depremin afete dönüşmesi engellenebileceğini vurguladı. Soğancı, “Gerçekte hepsi birer doğa olayı olan deprem, heyelan, çığ ve kaya düşmesi, su baskını vb. olaylar bilinçsizce verilmiş yer seçimi kararları, mühendislik verilerinden yoksun imar planları, düşük standartlarda ve mühendislik hizmeti görmemiş yapı üretimi, kısaca ranta

dayalı, düşük nitelikli, tasarımsız ve plansız kentleşme ve sosyo-ekonomik politikalar sonucu afete, yani insani ve ekonomik yıkıma dönüşmektedir” saptamasını yaptı.

99 Depremi'nden hiçbir ders alınmadığının 12 yıl sonra ne yazık ki Van Depremi ile bir kez daha ortaya çıktığını ifade eden Mehmet Soğancı, yaşanan acı felaketin nedenlerini şöyle ortaya koydu:

“Bu durum; mühendislik, mimarlık ve şehir planlama disiplinlerinin teknik, bilimsel ve yasal ilkelerinin dışlanması doğal bir sonucudur. Mühendisliğin sanayi, tarım, kent ve toplum yaşamına yönelik, bilimsel teknik temellerdeki kamusal, toplumsal hizmet niteliğini reddeden anlayışta ısrar edilmesinin bir sonucudur. Deprem ülkesi gerçeği görmezden gelinerek ‘yapı denetimi’ ‘risk-afet-sakınım planlaması’nın içi boş popülist yaklaşımlarla siyasi malzemeye dönüştürülmesinin sonucudur. Van Gölü kıyısında afet bölgesi ilan edilen alanda, kamu kurumlarının yer seçmesinde ve tarım arazilerinin, gevşek zemin özellikli ovaların çok katlı yapılaşmaya açılmasında sakınca görmeyen anlayışın bir sonucudur. En son 648 sayılı KHK ile getirilen, onlarca yasal düzenlemeyle ülke geneline yayılan, adeta geçerli sistem haline getirilen kaçak yapılaşmayı özendiren ‘af’ta ısrar etmenin bir sonucudur. Üstüne üstlük, söz konusu Kararname ile Yapı Denetim Kanunu’nda yapılan değişiklikle ülkemizdeki tüm köylerin yanı sıra belediyelerin yaklaşık olarak yüzde 70’ini oluşturan, nüfusu 5 bin kişinin altındaki belediyelerin sınırları içinde ve mücavir alanlarındaki yapılaşmalar da yapı denetim

sistemi dışına çıkarılmıştır. Kırsal alanda, köylerde plansız ruhsatsız, mühendislik hizmeti almamış yapılaşmanın kapısı ardına kadar açılmıştır.

Bu durum; sosyal devletten ve toplum yararı ilkesinden vazgeçilmesinin sonucudur. **Adeta toplu mezara dönüşen yurtlar gibi ya da kullanılamaz duruma gelen hastaneler gibi hayati öneme sahip kamu yapılarının planlama ve denetim kapsamı dışında bırakılmasının bir sonucudur.** İzlenen günlük politikalarla doğa olaylarının tamamını afet olarak adlandıran, sonuçlarını da kadere bağlayan, aklın ve bilimin gerekliliklerini yok sayan anlayışın bir sonucudur. Ülkemizde derelerin, vadilerin, ormanların, kıyıların, su havzalarının, deprem tehlikesi içeren, kısaca yapılaşmaya uygun olmayan alanların, rant ekonomisinin baskısı altında yapılaşmaya açılmasının bir sonucudur. ‘Deprem açısından risk taşıyan’ bölgelerde uygulamak yerine ‘kentsel dönüşüm’ü ‘rantsal dönüşüm’ olarak gören anlayışın bir sonucudur.

Deprem gerçeğini İstanbul üstünde sanallaştıran, Anadolu’yu görmeyen anlayışın bir sonucudur. Bu iktidarın 9 yıldır, depremin tehlike ve risk büyüklüğüyle orantılı politikalar ve programlar geliştirme iradesinden yoksunluğunun bir sonucudur.”

“Türkiye, depremlerle yaşamaya mecbur bir ülkedir” diyen Soğancı, bunun gereği olarak acilen atılması gereken adımları ve yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

- Depremlerden ve diğer bütün doğal ve toplumsal afetlerden

korunmanın en temel insan haklarından birisi olduğu kabulü politikaların temelini oluşturmaktadır.

- Bir kamu hizmeti olarak yapı denetimi sistemini ticari kâr kaygısına teslim eden yasal düzenlemeler değiştirilmelidir.
- Yapı denetiminde istisnalardan vazgeçilmeli, TOKİ, KİPTAŞ ve benzeri kuruluşların ürettiği yapılar da dahil olmak üzere tüm kamu yapıları yasa kapsamı içine alınmalıdır.
- Deprem öncesi, deprem sırası ve sonrasında yapılacak çalışmalara ilişkin kamu ve toplum yararını temel alan Ulusal Deprem Stratejisi, Türkiye Deprem Master Planı ve Afet Yönetimi Stratejik Planı oluşturulmalıdır.
- Deprem gerçeği, her oluşan yıkıcı depremden sonra, İstanbul bağlamında 'fay' ve 'depremin büyüklüğü' tartışmalarıyla değil, ülke genelinde bir gerçeklik kavrayışını oluşturacak bilimsel temelli eğitim ve bilgilendirme programlarıyla ülke gündemine getirilmelidir.
- Mühendis, mimar ve şehir plancılarının ülkemizin deprem tehlikesi ve riski konusunda sürekli

yinelediği uyarılar siyasal iktidarcaya dikkate alınmalıdır.

- Sağlıklı ve güvenli yapı üretim ve denetim sürecini ticari bir alan olarak sermayeye teslim eden anlayış bırakılmalı, kamusal denetim etkinleştirilmelidir.
- Deprem gerçeğini sürekli gündemde tutmaya yönelik çalışmalar etkin olarak yapılmalı, konunun bütün aktörlerinin katıldığı 'Ulusal Deprem Konseyi' yeniden kurulmalıdır.

Soğancı, basın açıklamasında heyetin bölgedeki gözlemlerini de şöyle sıraladı:

1. Bölgede yıkılan binalar; yer seçiminden başlayarak yapı üretim süreçlerinde yeterli mühendislik, mimarlık hizmetlerinin alınmadığını ve denetlenmediğini gösteriyor.
2. Yıkıma uğrayan köylerde yapıların tüm ülkede olduğu gibi hiçbir mühendislik-mimarlık hizmeti almadığı, birçoğunun taş toprak malzemeye gelişigüzel inşa edildiği görülmüştür. Dolayısıyla yıkım büyük olmuştur.
3. Siyasal iktidarın deprem öncesinde afet riskinin azaltılması doğrultusunda gerekli adımları atmadığı tespit edilmiş, özellikle

Erciş'te afet yönetim sisteminin tümüyle iflas ettiği görülmüştür. Deprem sonrası tablo; arama kurtarma ekiplerinin ve halkın özverili çalışmasına rağmen enkaz kaldırma faaliyetleri de dahil olmak üzere tam bir kargaşa halindedir.

4. Depremin üzerinden üç gün geçmiş olmasına rağmen evlerinde kalamaayanların barınma ve ısınma sorunları ortadan kaldırılmış değildir. Henüz çok az çadır dağıtılmış, bir tane bile toplu çadır alanı kurulmamıştır.
5. Halkımızın büyük bir dayanışma örneği göstererek gönderdiği yardımlar yerine ulaştırılamamış, hatta dağıtıma dair herhangi bir organizasyon oluşturulmadığı görülmüştür.
6. Erciş'te enerji, kullanma suyu, kanalizasyon gibi çöken temel altyapı sistemlerinin onarılmasına dair hiçbir adım atılmamıştır."

Sosyal devletten ve toplum yararı ilkesinden vazgeçilmesinin ağır sonuçlarını yaşadığımız gerçeğinin kabul edilmesi gerekir. Halkımız doğal olaylarda böylesine ağır bedeller ödemek zorunda değildir. Bilimden ve insan yaşamından yana politikalar ile yeni acıların yaşanmaması sağlanabilir.

Van'da meydana gelen depremin ardından TMMOB İzmir İKK tarafından başlatılan dayanışma kampanyası kapsamında MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde toplanan malzemeler Van'a gönderildi.

Kampanyaya; TMMOB'ye bağlı odaların üyeleri, çalışanları ve yurttaşlar büyük destek verirken, kampanya sonucunda toplanan ve TMMOB çalışanları tarafından tasnif edilerek kolilere doldurulan malzemeler TMMOB Van İKK tarafından depremzedelere dağıtılmak üzere bir tır ile yola çıktı.

Düzenlenen kampanyaya dair bir açıklama yapan TMMOB İzmir İKK Sekreteri Ferdan Çiftçi, dayanışmanın önemine vurgu yaparak, "Gün dayanışma günüdür. Bu anlamda, dayanışma gösteren tüm yurttaşlarımıza, üyelerimize, meslektaşlarımıza ve çalışanlarımıza teşekkür ediyoruz. Acımız büyük, ancak böylesi kampanyalarla bu acıyı biraz olsun dindirebilmeyi amaçlıyoruz" diye konuştu.

Van'a gönderilen malzemeler arasında 350 koli gıdanın ve giyim eşyasının yanı sıra soba, ısı şemsiyesi, sıcak hava jeneratörü, halı gibi malzemeler de bulunuyor.

